

Uit het Rijksarchief te Hasselt: het *primitieve* kadasterplan van Waltwilder

Al tijdens de Franse tijd, van omstreeks 1800, werd in België gewerkt aan de voorbereiding van een kadaster van de landerijen, dat op termijn alle onroerende goederen in het land in kaart moest brengen en er een waarde op moest plakken, zodat de bezitters ervan belast konden worden op de waarde van hun onroerend goed. Het duurde uiteindelijk nog tot in 1845 voordat er voor alle gemeenten in Limburg kadastrale kaarten en overzichten van hun eigenaars beschikbaar waren. Die eerste kadastrale kaarten van onze dorpen worden de oorspronkelijke of – naar het Frans – “primitieve” kadasterplannen genoemd. Sinds enige tijd zijn die kaarten digitaal beschikbaar in het Rijksarchief te Hasselt. De bijhorende leggers met de beschrijving en waardering van de landerijen en gebouwen, en de leggers met de identificatie van de eigenaars van die goederen in 1845 kunnen in de leeszaal van het Rijksarchief op papier geraadpleegd worden.

Van iedere gemeente die in 1845 bestond, zijn de primitieve kadasterplannen bewaard. Zij bestaan uit een overzichtskaart, waarop de grenzen van de kadastrale secties, de gebouwen, wegen en waterlopen aangeduid zijn, en sectiekaarten waarop per sectie de grenzen van de percelen

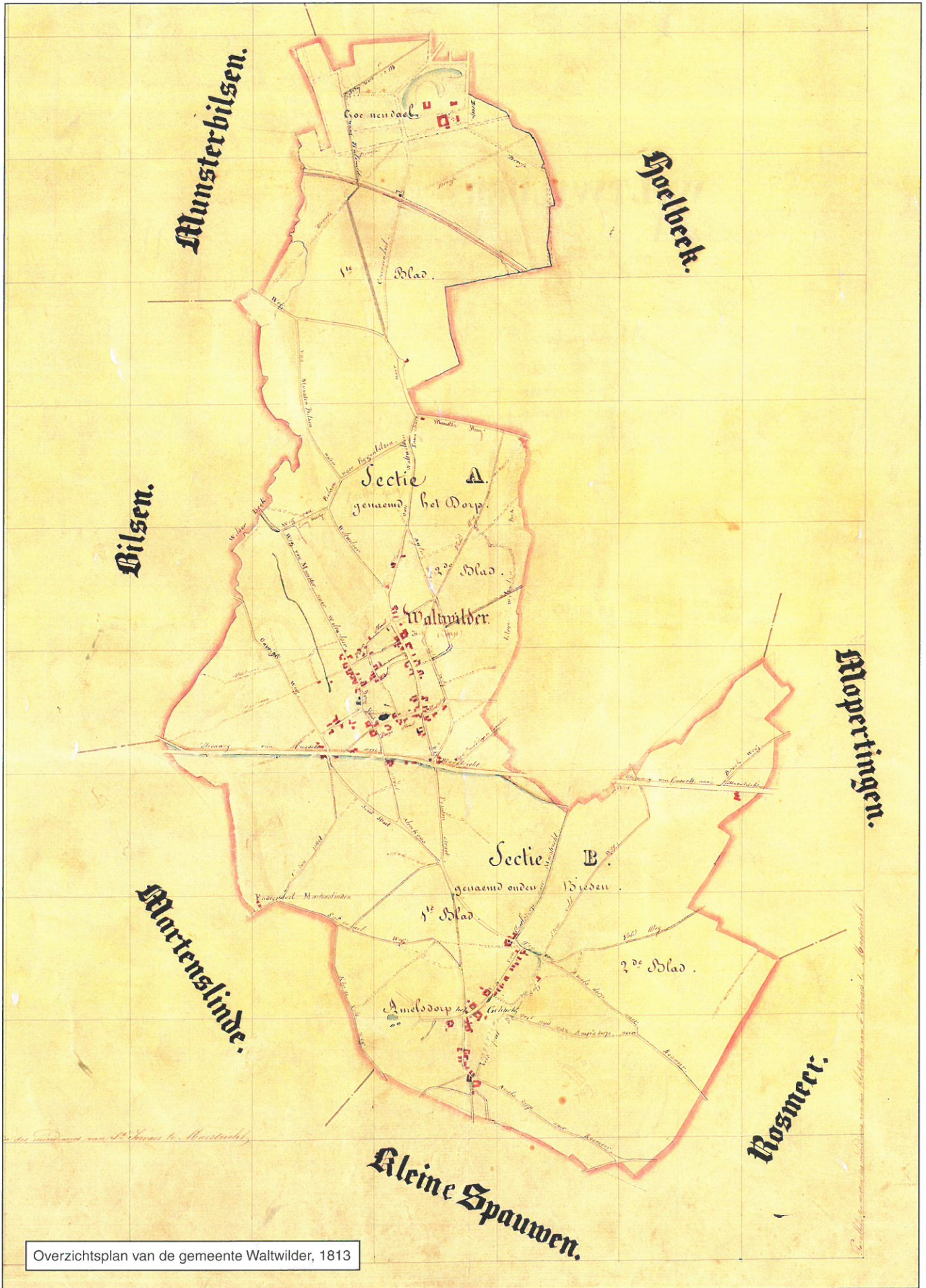
aangeduid zijn. Particuliere gebouwen staan in het rood op de kaart, gebouwen van openbaar nut zijn in het blauw gekleurd.

De primitieve kadasterplannen kwamen niet tegelijk tot stand. Voor sommigen werden de metingen nog tijdens de Franse Tijd gedaan, andere zijn het resultaat van opmetingen die in de jaren '30 van de negentiende eeuw verricht werden. De metingen voor het overzichtsplan van Waltwilder werden al in 1813 verricht. De sectiekaarten zijn jonger. Dat verklaart waarom de vijvers van Groenendaal op het overzichtsplan nog golvende oeverlijnen hebben, terwijl ze op de sectiekaart groter zijn en rechte oevers hebben. Voorts is te zien hoe het kasteel in 1813 nog voor de vijver lag, en dat die later vergroot is zodat het kasteel in de vijver kwam te liggen.

Waltwilder bestaat voor het kadaster uit twee secties. De noordzijde is sectie A, en wordt “Het Dorp” genoemd, de zuidzijde is sectie B, en staat bij het kadaster bekend als “Ouden Biesen”. De steenweg van Maastricht naar Bilzen vormt de grens tussen de secties.

Rombout Nijsen

Overzichtsplan van de gemeente Waltwilder, 1813

WALTWILDER :

Sectie A, genaamd het Dorp
en twee Bladen 2^e Blad,
gemaakt door den H^o de Hayes

Landmeester des Konings

N° 191 tot 1020.

Nummers 1ste Blad 101 tot 190
2de Blad 191 tot 1020
Deelstaet .

73097A020009
BILZEN 04 AFD/WALTWILDER/
Sectie A 2e BLAD
Datum Scanning: 28 JULI 2010

Gemeente Bilzen

Sectie

Overst.

Gaerige veld

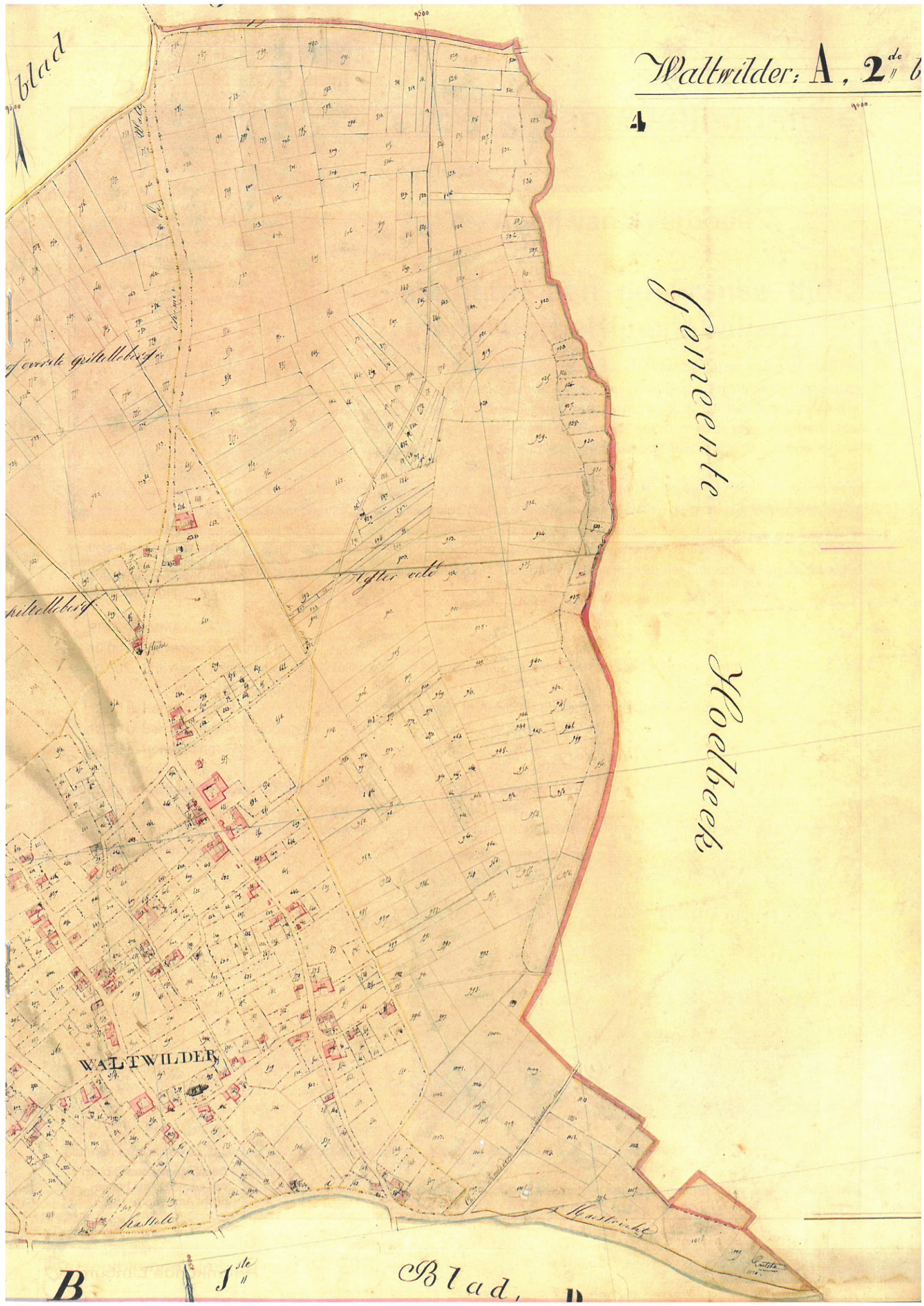
Sectie

blad

Waltwilder: A, 2de 6

4

Gemeente

Hoelbeek

WALTWILDER

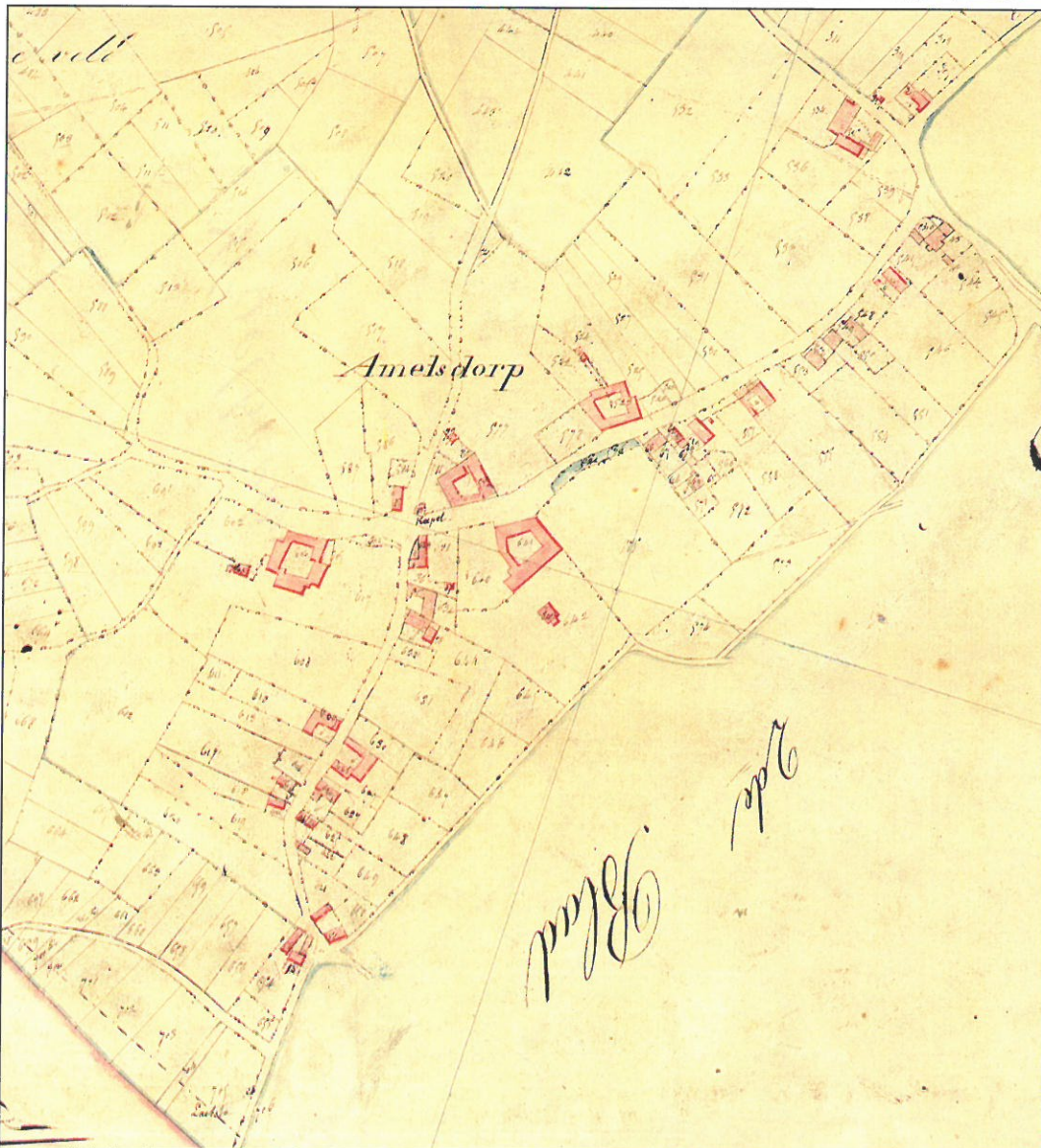
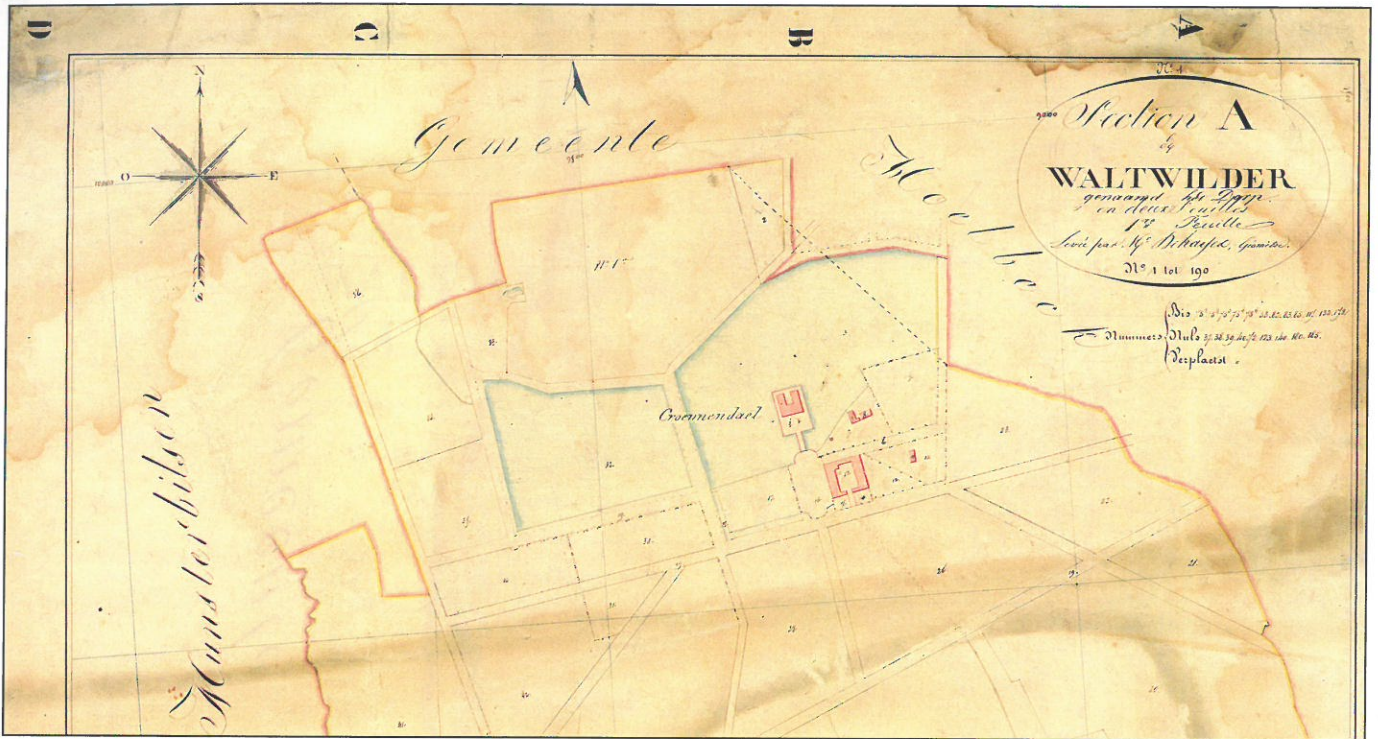
B

1ste

Blad

B

Detail van het eerste blad van sectie A, met het kasteel van Groenendaal, 1845

Detail van het eerste blad van sectie B, met het gehucht Amelsdorp, 1845

